

KENDİ KÖTÜLÜKLERİMİZİN ÜSTÜNÜ ÖRTMEK

Yeni yılla birlikte yeni sayımızın yankıları başladı ve sürüyor. Asıl mesele bizim çok güçlü dergi olmamız değil. Sorun söyleyecek sözü olanların bunları kulislerde dedikodu olarak dillendirmesi yazmaya gelince kaçınmaları. Şahsiyet ve tutarlılık sorunu bu toplumun en derin sorunlarından biri haline geliyor.

Bu tarz düşünen ve davrananların yaptıkları en iyi iş kendilerinin bu kusurlarının görünmesini perdeleyecek bir değerine sığınmaları. Kendi kusurlarını üstün bir şahsiyetle kapatacaklarını zannetmeleri. Adımızın önüne bir etiket veya unvan eklediğimiz vakit tüm hatalarımızın silineceğine dair yanlış, basit, sığ bir sığınak ile tüm eksikliklerimizin giderilmiş olacağını düşünmemiz. Bu tarz düşünmek bizi kişilikli yapmıyor. Eksiklerimizi gidermiyor.

A-Kalemler yazdıkları ve yayınladıklarıyla konuşulsun isteriz. O nedenle dikkatli okuyoruz, dikkatli yazıyoruz. Her türlü eleştiriyi kendimizi de amaçlayarak yapıyoruz. Başkalarının eksikliklerinden medet uman bir yaklaşım içinde değiliz. Düşünce ve edebiyat dünyamızda temel eserler diye sunulan metinlerde gördüğümüz yanlışlık ve kusurları da söylemenin görevimiz olduğunu düşünüyoruz. Bizim farkımız çok okuyor olmamız, Okudukça eksiklikleri ve yanlışları görme şansı kazanıyoruz. Yazarlar, şairler, akademisyenler de dâhil olmak üzere bütün bir toplum yeterince okumuyor. Bir akademisyen sanal medyada kendi alanıyla ilgili yeni okuyacağı kitapları teşhir ediyor. Bizim alanımız olmadığı halde yıllar önce o kitapları okumuş olmamızın kusur olarak görülmesini kabullenemeyiz.

Hiç kimse işini düzgün yapmadığı, yapamadığı halde; başkalarının işini hep mükemmel yapıyor. Hepimiz önce işimizi doğru ve mükemmel yapmalıyız.

Akademik dünyamız öğrencilerin ve asistanların okumalarıyla biçimleniyor. Prof. Dr. Unvanına sahipseniz bilgi eksikliğinizden söz edilemez yaklaşımına tutulmuş bir akademiye var. Kendinden daha iyi okuma yapan öğrenciyi aşağılamak, tahkir etmek cezalandırmak sizlere yakışmıyor. Bütün bir eğitim camiası kendini kusursuz sayıyor. Üniversiteler liseleri, liseler temel eğitimi, temel eğitim ise sistemi suçlayarak işin içinden kurtulacağını sanıyor. Doktorasını bitiren öğrencisi 30 Ağustos'un ne demek olduğunu bilmiyor. Sizse kafanızı kuma gömerek çözüm üretiyorsunuz. Bu sürdürülebilir değildir. Bizden olanın yanlışını savunarak, kusurunu örterek geldiğimiz yer burası. Levhada öyle yazıyor biz de okuyoruz. Levhadaki yazının hoşunuza gitmemesi bizim kusurumuz olamaz.

Kendine, işine, inancına saygısı olana selam olsun.

A•KALEMLER

- Selim TUNÇBİLEK
"Şiir Savunulamaz"
- Melike ÇELİK
"Memleket Hikâyeleri"
- Burhan KALE
"Susar Şehir"
- Hatice BARAN
"Bir Uzun Gece Daha"
- Mustafa IŞIK
"Dağın Ağlamaklı Hali"
"Bulutta Dağ Yüreker"
- Zehra Meral Konşuk İVECAN
"Bir Utanma Alır mıydınız?"
- Osman AYTEKİN
"Türk Edebiyatı Güçleniyor"
- Fatma DAĞLI
"Yola Çıkış Arıyorum"
- Selçuk ŞAMİL
"Soledad"
- Zehra AKKAYA
"Tarçınlı Kurabiye"
- Kurtuluş ÇELEBİ
"Gözlerin"
- Yüksel AKÇAYIR
"Tefekkür"
- Selin Meriç ÜNAL
"Amok Koşucusu"

ŞİİR SAVUNULAMAZ

Selim TUNÇBİLEK

Şiirin savunulması gerekli midir, diye bir soruyla başlamak isterim bu yazıya. Bir şiir savunması yazmak için şiire ciddi bir saldırının olması lazım gelir. Şiire önemsenecek bir saldırı var mıdır? Müteşairlerin şiire ettiklerini bir kenara korsak ciddi bir saldırıdan bahsetmekte mümkün değildir. Şiir savunması adıyla kaleme alınmış yazıların büyük bir çoğunluğu şiirin ne olmadığına dair dikkatler içermesi ayrı bir sorun gibi gözüktü de konuyla doğrudan ilişkili olduğu söylenemez. Bu noktadan hareketle şiirin çok genel bir tanımını yapmak belki de en önemsenmesi gereken savunmalardan biri olarak görülebilir. Bu nedenle biz işe şiirin çok genel bir tanımından hareketle başlayalım.

Şiir, çirkinlikleri yok edilmiş zamandır. Değişik bir tarifle zamanın oluşunu yakalama işidir şiir. Nesnelerin üzerine düşüp kırılan insanın duygularını toplar, biriktirir ve onlardan hatırlanması için farklı bir çerçeve oluşturur. Ya da insanın kendi içinde olup bitenlerle kendi dışından içine tesir eden veya dışarda olup bitenlerin an olarak fark edilme işidir. Bu “fark edilme” pek tarif edemeyeceğimiz bir anlam üretmiş olur ve bu anlamın karşılığı şiirle tanımlanır.

Şiir bu nedenle tarifi en zor gerçekliktir. Gerçekliktir zira hayatın her anında şiirle iç içe yaşar insanoğlu. Yaşanılan an içinde yalnızca bir boyuttan söz edilemediğinden şiir çoğalır ve hep değişkendir. O nedenle şiir kavram olarak tanımlanamaz. Şiir sadece bir anla ve duruma

ilişkili olmadığından bir tarif içine de hapsedilemez. Süreli değişkenlik olmasaydı zaten şiir de olmazdı. O değişken vaktinin içinde şair bir anı kelimelere dökerek şiirini oluşturur.

Belirsizliği en derin kavramların başında şiir gelir. Belirsiz olan bir hayatın içindeki değişimin rengini, dokusunu, tınısını, hülyasını devşiren şiir sınırları belirsiz olan duygu oluşumundan kendine bir hudut çizmesini beklemekte bize akılcı gözükmüyor. O nedenle şiir savunması yazarların aslında şiiri değil kendi sınırları içindeki hayatlarını ve görüşlerini savunuyorlar olsa gerek. Bu tutumu çoğu şair bize şiiri savunuyor biçiminde aksettiriyorlar. Müteşairlerin yaptıkları da aslında kendilerine göre olan şiiri savunma işidir. Bu cepheden bakınca şair ile müteşair arasında tutumda belirgin farklılık yoktur. Her iki tavra karşı ise gerçek söz sahibi zamandır. Zaman kendi içinde taşıdığı gerçek şiirin yolculuna şairden bağımsız olarak tanıklık eder. Asırlar geçse bile şairin yazdığı şiir zamanın an olarak içinde barındırdığı cevheri o andan bağımsız hale getirerek sözle çerçeveleyebilmişse zaman onun şiir olduğu hükmünü verir ve her şeye rağmen şiiri savunur.

Bu çizgiden bakılınca şairin şiiri veya şiirini savunması zamanın son hükmü için çok anlamlı ve kayda değer bir özellik arz etmiyor.

Şiir kendi savunacak mükemmelliktedir. O halde bir soruyla bitirelim: Şair neyi savunuyor? Şiiri mi?

MEMLEKET HİKÂYELERİ

Melike ÇELİK

Refik Halid Karay'ın bundan yüz yıl önce (1909-1919 yılları arasında) kaleme aldığı on sekiz öyküden oluşan **Memleket Hikâyeleri**, ilk kez Anadolu insanını öykülerde konu etmesi bakımından Türk Edebiyatında önemli bir yere sahiptir. O güne kadar Anadolu insanına yalnızca türkülerde ve halk hikâyelerinde yer verilmiştir. Refik Halid Karay'ın; Sinop, Çorum, Ankara ve Bilecik'e sürgün gönderilmesi bu hikâyelerin zeminini oluşturmuş ve hikâyenin Anadolu'ya açılan kapısı olmuştur.

Karay, hikâyelerinde Maupassant tarzı yazmayı tercih etmiştir. Anlatıcı tüm hikâyelerde üçüncü tekil şahıs ve aydın kişidir; anlatımlar yöresel ağızla değil İstanbul Türkçesi ile yapılmaktadır. Gözlemci bir anlatımın yanı sıra güçlü tasvirlerin yer alması okuyucuda anlatılan olayların kurgu değil gerçek olduğu algısını oluşturmaktadır. Bazı hikâyelerde konuyu bağlamak için öykü sonunda yapılan açıklamalar hikâyeyi zayıflatırsa da hikâyelerin konusu ve yaptığı toplumsal eleştiriler okuyucunun kitaba ilgisini artırmaktadır.

Hikâyelerin genel olarak ortak konusu; yoksulluk, eğitimsizliğin yol açtığı cehalet, memuriyet hayatı, savaş yılları, ahlak olgusunda ve bürokraside yaşanan çarpıklıklardır. Günümüz okuyucusu her bir hikâyede bugün de yaşamakta olan yanlışlara şahit olur. Bu sebeple kitabın okuyucuya ilk düşündürdüğü; bugünü anlamak için dünü bilmek gerektiğidir. Demek ki yaşadığımız sorunlar yalnızca çağımıza ait değil, yüzyıllardır süregelmekte olup toplumsal bir karakter haline gelmiştir. Öte yandan, kitabın dikkat çeken diğer bir unsuru yazarın dildeki sadeliği ve Türkçeyi çok güzel kullanması. Ne yazık ki toplum olarak yanlışlarımızdaki ısrarımız kadar kelimelerimize sahip çıkmadığımız için

kitap İnkılâp yayınevi tarafından sadeleştirilerek basılmıştır fakat sadeleştirilmiş baskısı okuyucuya aslı gibi okuma keyfi vermemektedir. (Örneğin hakkı sükût yerine sus payı, bir taarruz yerine bir saldırı kullanılmış.)

Kitabın en iyi hikâyesi hiç kuşkusuz - Ömer Kavur'un 1975 yılında sinemaya uyarlamasını da yaptığı- **Yatık Emine**'dir. Öykünün kahramanı Yatık Emine adındaki kadın gibi görülse de aslında kasaba halkıdır çünkü hikâye Yatık Emine ile değil onun kasabaya geleceği haberi ile başlar. Hikâye, kısaca, vilayet merkezi Ankara'da olumsuz birtakım olayların doğmasına sebep olan "uygunsuz takımından" Yatık Emine'nin ahlâkının ıslah edilmesi amacıyla - Haymana Ovası'nın ortasındaki- bir kasabaya gönderilmesini, bu kasabada çektiği zorlukları ve trajik sonunu konu edinir. Hikâye ahlak kavramını çok başarılı bir şekilde sorgulatır okura. Ahlaksız olan günahsız ve çaresiz halde bulunan yapayalnız bir kadın mıdır yoksa Yatık Emine'nin herkes tarafından dışlanması yetmezmiş gibi kasabanın dışında ücra bir köşedeki evini talan edip, elinden ekmeğini alıp onu soğuğa ve açlığa mahkûm eden ve bunları din ve namus kavramları üzerinden savunan kasaba halkı mıdır? Yatık Emine'ye kimse yardım etmezken hala vicdanını kaybetmemiş ve ona yardım etmek isteyen çok az kişi de toplumsal baskı altında kalıp geri çekilmek zorunda kalırlar. **Yatık Emine** anlattıkları ve çağrıştırdıkları ile çağının çok ilerisinde bir hikâyedir.

Memleket Hikâyeleri'nde öne çıkan diğer hikâyeler ise, *"Şeftali Bahçeleri"*, *"Koca Öküz"*, *"Cer Hocası"* ve *"Bir Saldırı"*dır. *"Şeftali Bahçeleri"*nde kasabaya yeni Yazı İşleri Müdürü olarak gelen Ağâh Bey üzerinden memuriyet hayatındaki aksaklıklar irdelenir. Ağâh Bey Av-

rupalı bir devlet adamı olmak isteyen, hırslı ve çalışkan bir adamdır. Ne var ki zamanla o da çevresindeki rehavet ve rahatlığa alışır ve işlerini savsaklar. “Koca Öküz” adlı hikâyede ise Hacı Mustafa Ağa adındaki bir köylü öküz beslemek yerine uyanıklık edip her yıl iş zamanı öküz satın alır, iş vakti sona erince öküzünü satar. Hacı Ağa gözü açık, hileci bir adamdır. Kasabada her zaman işinin düşeceği bütün büyük memurlarla içli dışlıdır. Onun için “Bir tas götürür, bir tulum getirir.” derler. Hikâye, Hacı Ağa’nın o yıl çarşıdan aldığı öküzü evine getirmesi ile başlar. Ahıra getirilip karnı doyurulan öküz bir daha yerinden kalkıp tarlaya gitmez. Bunun üzerine Hacı Ağa öküzü aldığı fiyatın altına satar. Evinde, köyünde, kasabada, her yerde saygı gören, evine tahsildarın bile uğramadığı, vergi borçlarının silindiği, haksız yere arazisini genişletmesine müsaade edilen Hacı Ağa’nın hakkından bir öküzün gelmesi hikâyeyi ilginç hale getirir. “Cer Hocası” adlı hikâyede ise meşrutiyetin ilanından sonra tasfiye olan Asım’ın aç ve evsiz kalması sonrası birkaç tanıdığıyla birlikte köylere cer hocası olarak gitmesini konu eder. Din adamları üzerinden değişen rejimin (siyasi düşüncelerin) köylüye benimsetilmesi ve imamların köylüleri geçim kaynağı olarak görmeleri, yaşamlarını onların himayelerinde sürdürebilmeleri hikâyede dikkat çeken durumlardandır. “Bir Saldırı” öyküsünde ise savaş sonrası İstanbul’da yaşanan bir gasp olayı konu edinir. Hayrullah Efendi yağışlı bir günde evine giderken bir genç kendisine silah çeker ve cüzdanında bulunan yedi yüz liradan sadece beş lirasını alıp kalanını geri verir. Bunun üzerine Hayrullah Efendi hırsız takip eder ve soyguncunun aç kalmış namuslu bir insan olduğunu anlar. O sırada ülke cepheden ya da esaretten dönmüş işsiz, aç bir sürü genç ile doludur. Hayrullah Efendi onların sayesinde ülkede ticaret yapabildiklerinin farkına varır ve kendi kazancında onların da hakkı olduğunu düşünür.

Memleket Hikâyeleri her dönem okunabilecek ve yüzyıllar geçse de etkisini kaybetmeyecek bir eser olarak Türk Edebiyatımızın önemli eserleri arasında yerini almıştır.

SUSAR, ŞEHİR...

Gecenin yarısında,
Gök bulanık daha,
Islak kirpik yangında,
Yürek sıcak daha...
Sessizlik çığlık,
Derin hikâyesidir,
Aşka yolculuk...

Perdeler küskün rüzgâra,
İncedir gül dalı...
Yol seslenir arada,
Susar, şehir...

Teslimsin yağmura,
Yaşamak susuzluk,
Kırık dallarda...
Yürek; liman,
Yorgun teknelere payanda...
Fırtınadır yazgın,
Boşlukta kolların,
Susar, şehir...

Kimi gün tebessüm saçlara,
Kimi gün esirsin ekmek sığına,
Bazen el üstünde sığlık,
Bazen sema adanır yola...
Ayağında pranga,
Anahtar parmağında,
Susar, şehir...

Kurşun dökülür göğe,
Süt mavisi beyaz...
Yüzün belirsiz olur...
Her şeyi yutar deniz,
Gidenler unutulur...

Susar, şehir...

Burhan KALE

BİR UZUN GECE DAHA

Hatice BARAN

Gece kitabı elime alıp okumaya koyulmak için hazırlandığım vakit, tekrar son zamanlarda bir türlü atlatamadığım yılgınlık gelip çattı ve kitabı başucuma bırakıp sabah söz veriyorum; söz erkenden uyanıp seni okuyacağım çocuk tabi bu uzun geceyi atlatabilirim. Nedense son demlerde Azrail'in bana göz kırptığını hissediyorum. Yo yo korkmuyorum sadece unutulmaktan, yalnızlıktan... Neyse ne uyku tutuyor ne de kitap okuyabiliyorum ve salondaki televizyonun sesi sinirimi bozuyor. Yerimden fırlıyorum. Gidip abime kızacağım; televizyonun sesini neden bu kadar açıyor diye. Gidiyorum. Abim uyuyla kalmış, televizyonu kapatıyorum. Hayır, hayır sen televizyonun sesine değil eskisi gibi başını yastığa koyduğun gibi uyuyamadığına sinir oldun değil mi kandırma kendini? Evet maalesef! Ne de güzel eskiden bir türlü gözleri uyku tutmayanlara takılıp hava atardım. Her zaman sağa dönüp uyuyorum. Bu gece sola döneyim belki olur. Yok, o zaman da pencereye sırtımı dönmüş olurum güneşin doğuşunu, sabah altı treninin gidişini göremem. Sanki uyuya kalacaksın da bunları dert ediyorsun. Hayır, olmuyor ne yap-sam olmuyor!

Seni düşünmeye başlıyorum, hiç bitirmediğim bir şeye nasıl başlıyorum ki devam ediyorum daha doğru. Son zamanlarda sesine hasret, yüreğimin her köşesinde dayanılmaz bir acı, sızı. Aramıyorsun, izin vermiyorsun "sesin sesine" hasret... Karanlıkta belirmesini istediğim, sürekli kendimle gezdirdiğim, hayal ettiğim bir ışık huzmesi silüetle sohbet etmeye çalışıyorum. Biliyor musun sempozyumda ne oldu? deyip

devam ediyorum. Sempozyumun bu oturumu şiir analizlerini içermektedir, sana söylemiştim. Sempozyumda sarışın bir genç vardı. Eskişehir'den gelmiş. Oturum başkanı soruyor: Eskişehir'den buraya sizi iten sebep nedir? Genç şöyle cevap verdi:

-Tek bir dize için. Evet, tek bir dize. Şiir çok etkileyici bir tür, bazen tek bir dizesi hayatımıza dair bütün gerçekliği sunar ve bizi sarsıp derinden etkiler.

Ben şaşkınlık içerisinde genci dinliyorum. İşte bu, işte çok doğru bir tespit. O anda Turgut Uyar'ın "Geyikli Gece"si geliyor aklıma:

*"Hâlbuki korkulacak hiçbir şey yoktu ortalıkta
Her şey naylondandı o kadar (boşluk)
Hiçbir şey umurumda değil diyorum
Aşktan ve umuttan başka (Işık)
Uzanıp kendi yanaklarımdan öpüyorum" (yalnızlık)*

Kesik kesik geliyor her bir dizesinin ayrı bir yeri var bende. Soluk kesecek, diyar diyar gezdirecek güzellikte. Attila İlhan'dan devam zihnim ve yüreğim beni oradan oraya sürüklüyor. Başka türlü de olmazdı...

*"Sevmek kimi zaman rezilce korkuludur
İnsan bir akşamüstü ansızın yorulur
Tutsak ustura ağzında yaşamaktan
Kimi zaman ellerini kırar tutkusu
Birkaç hayat çıkarır yaşamasından
Hangi kapıyı çalsa kimi zaman
Arkasında yalnızlığın hınzır uğultusu"*

Evet, bazen bir dize ya da birkaç dize insanı derinden etkiliyor ve insanın beyinde dönüp doluşup ona hayatın gerçeklerini bütün çıplaklığıyla sunuyor. Hayatıma yön veren, varlığının sarhoşluğu içinde her şeyden bihaber yüzüm güleçken bir anda belirip olamayacağının acısıyla karşı karşıya bırakan tek bir dize var.

Hatırladın mı? “Benim yağmurumda gezinemezsin üşürsün”(Attila İlhan). Yokluğunla üşürüm ama hayal ederim seni, hemen üşümem geçer, içimi sıcacık edersin. Metin Kahraman ne güzel der değil mi? “Düştük yola güzel şeyler bulmak umuduyla. Işıklarıyla büyük şehirler yol oldu bize. İz sürdük yalnızlığa.”

O şehre ilk ayak bastığımda dinlemiştim. Sonun yalnızlık olacağı baştan belli olmuştu da ben bir türlü kabul edemedim. Hayal etmekten, umut etmekten vazgeçemedim. Boşluk, umut, aşk, aşkı kemirip yok eden ve sürekli yanı başında beliren korku ve kaçınılmaz son yalnızlık. Ne çok şey anlatılıyor dizelerde? Beni, seni... Tamam sakın ol, biz yok, kızma biz yok..!

Sana dönüyorum Bukalemun. Artık renklere bürünmüyorsun, korkuyorum karanlıktan. Ben renklerinden şikâyet ederken, şimdi her birine ayrı bir özlem ayrı bir hasret! Bu karanlık ne kadar devam edecek benim canım yanıyor, karanlıktan korkuyorum. Karanlık canımı yakıyor. Kirpiklerim eskisinden daha yoğun ve uzun diplerinin hep nemli oluşundandır. Yoruldum sabah oldu, gece bitti ama yokluğun; içimde, yanı başımda uçsuz bucaksız bir okyanus, baki kalmaya yeminli gibi zihnimde, yüreğimde her an. Bu gece de gelirsin değil mi Bukalemun? Güzel bir sohbetti. Gerçi, hep ben konuştum hep ben anlattım her zamanki gibi...

Dağın Ağlamaklı Hâli

Sürgünlüğüm
suskun vakitlere tanık
dağın hikâyesi

ceylanın kaç gün kaç gece
suya inmeyişi
eşkiyanın kinsiz rüzgâra
ustura ağzı titreği ..
bir bilsen
kaç meclise meseldir

Bir bilsen şimdi
dağlar nasıl ağlamaklı
koşusu rahvan at
kaç eşkiyanın
şahdamarına misafir

Tenimin esmerliğini
buğday tanesinden aşırıdım
bilen yok ah, neyleyeyim,
bir gün ölürse sürgün halim
dağ gibi ayakta ölür

Ne diye gınaşırı düşlerimi
tuzla taş sererler ki
hırçın suları adımlayan
korsanlar dağda ne arar

Patikaya sür ayağı derviş
gidişleri hüzne alıştır

Dağ ki Hamza heybeti
ardındaki ordudan haber
verir Emin/ orada
Davud mezmuru yankısı
binler yılın hasreti,
asasına dayanmış nebi
meselleriyle bizi
muştulara salmıştı

Bu dağlar ağlarsa bir gün
suskunluğa tanıklığın
vakti gelmiş demektir.

Mustafa IŞIK

BİR UTANMA ALIR MIYDINIZ?

Zehra Meral KONŞUK İVECAN

Utanmazlığınız cebinizden düşen değerleri çok az bozuk para değil bayım. Yüreğinizden, beyninizden düşüyorlar ama siz dönüp bakmıyorsunuz bile. Öylesi önemsiz geliyor. Oysa tek bir parçası dahi eksik olsa tüm güzelliğini yitiren yapbozlar gibi çirkinleşiyor her şeyiniz.

Bakmalara doyuyor insan size, konuşmalara doyuyor, oturup kalkmalarınıza... Ve hiçbir şeyinize acıkmıyor. Geçip gidiyor sohbet sokağınızdan. Geçiyorken bile uğramıyor. Mümkünse yolunu uzatma pahasına yön değiştiriyor. Utanmalarınızı yerlere düşürüp umursamazca uzaklaştığınızda kendisine ait olmasa da ruhsal çevremizi temiz tutmak isteyen birileri gelip onu yerden alıyor. Sırtındaki diğerlerinin ağırlığına aldırmandan bir taneyi daha yükleniyor.

Lütfen utanın bayım! Kendinize acıyıp kendiniz için utanın. Korkmayın utanmaktan; size insan olduğunuzu hatırlatır. “Başka canlılardır utanmayan” diye tavsiye de veremem. Çünkü onlar da utanmayı biliyor. Kedi pislediği yeri patisiyle örtmeye çalışıyor mesela. Evcil hayvanlar yaptıkları yaramazlıklara kızdığınızda kafalarını önlerine eğiyor. Akli olup fikri olmayan canlılar bunlar hem de.

Ne olur utanın bayım! Utanmak dünyayı kurtaracak. Savaşmaktan utanın, dünyayı böylesi yaşanmaz kıldığınız için; değil insanların yüzüne bakmaya aynaya bakmaktan bile ...

Doğanın dengesini böylesi bozduğunuz için mesela; kaç hayvanın neslini sırf zevk için yok ettiğinizden utanın. Bitkileri, ağaçları kuruttuğunuz, onları insanlığı kanser eden ölüm makinalarına dönderişinizden utanın. Bir zamanlar bu bitkileri incitmeyenler vardı hani; hatırladınız mı? Yıllarca filmlerinizle vahşi ve zorbalarımı gibi bize tanıtip iftira ettiğiniz insanlar... Sahi;

bitkileri yemek adına koparıırken bile onlara teşekkür edip saygılarını sunan Kızılderililerin böylesine zarif oluşları ve asla onlar gibi doğayı incitmemeye çalışmayacağınız için mi onları da yok ettiniz? Onları görmeye tahammül edemiyor muydunuz bayım? Onlar size daima asil vahşinin siz olduğunuzu mu hatırlatacaktı varlıklarıyla? Öldürdüğünüz milyonlarca insan sizi hiç rahatsız etmedi mi, kâbuslarınız olup kan-ter içinde uyandırmadı mı sizi? Bu kadar duyarsız olabilir mi insan? Bizler tanımasak dahi bir çocuğun ölüm haberiyle günlerce kendimize geleceğimizi düşünürken onun ölümünden bizzat sorumlu olan sizin bir an olsun içiniz titremedi mi? Hani bazı bazı düşünüyorum “utanmak” para etseydi icat ettiğiniz kapitalizmin tüketim çılgınlığına onu da kurban verip pazarlamasını yapar mıydınız? Daha piyasaya çıkmadan, insanlar aldıkları nefesmişçesine önemseyip onu ilk sahiplenene olmak isteğiyle günlerce kuyruk olup bekler miydi? Değersiz mallarınızdan biri olsaydı çoktan pazarlamıştınız dünya piyasasına. Cüzdanları değil ruhları doldurduğu için dönüp yüzüne bile bakmıyorsunuz ya.

Utanmayacaksınız değil mi bayım? Ne dersek diyelim utanmayacaksınız. Sinirleriniz dondurulmuş hisleriniz öldürülmüş değil mi? İşte bu yüzden, dünyadaki bunca utanmazca işlenen suçlar ve günahlar yüzünden, inanmak öyle güzel ki öyle özel ki!

Hesap günü diye bir yer var büyük mahkeme. Avukatlar ordunuzu gönderemeyeceğiniz tek başınıza katılmak zorunda olacağınız bir mahkeme. Bu açıklama pek hoşunuza gitmeyecek ama Hâkimi de kafalayamayacaksınız timsah gözyaşlarınızla. Çünkü bu hakim İlahi Bakış Açısıyla; kahramanlarının içini dışını, olayların başını sonunu yani her şeyi biliyor.

OSMAN AYTEKİN:

“TÜRK EDEBİYATI GÜÇLENİYOR”

-Osman Aytekin bütün yönleriyle, kişiliği ile bir sanat adamı. Biz sizi çok yönlü sanatçı kişiliğinizle tanıyoruz ama siz kendinizi a-kalemler okurlarına nasıl tanıtırınız?

Zor biri soru. Elbette zorluğu bir kişinin kendisini tanıtmamasından ziyade bir durum... Ama yine de şöyle diyeyim ilkokulda iken bir nedene bağlı olarak resim çizmeye başladım. Resim adına kalemimi hiç bırakmadım. Yıllar sonra ulusal bir gazetede dört yıl kadar karikatürler de çizdim. Ortaokul sıralarında sınıfımıza üç gazete girerdi. Gerek bu gazetelerden ve gerekse Türkçe kitaplarındaki metinlerin sarımalında gazeteci ve yazar olmayı kafama koymuştum. Okudukça bu emeli bir nebze de olsa ulaştığımı düşünüyorum. Makaleler, denemeler, kitap kritikleri ve incelemeleri hikâyeler devam etti.

-Son dönemlerde çocuk edebiyatına yöneldiniz, sizi çocuk edebiyatının başarılı örneklerini verirken görüyoruz. Yeraltında bir şehir sanki yeraltı şehirlerinin öyküsünü çağırıştırıyor. Nedir kitabın yazılma hikâyesi?

Hikâyelere başlayalı epey olsa da, Türk Edebiyatındaki kalemi güçlü hikâyelerden esinlensem de, Poe'nin hikâyedeki derinliğinden etkilendiğimi söyleyebilirim. Hikâyede son zamanlarda çocuk edebiyatına da yöneldim. Bunun sebebi de ilk başta çocukların ortaokul veya lise öğrencilerine göre okumaya istekli oluşlarıdır. Bu durum öğrencilerde ortaokula kadar devam ediyor. Ortaokulda biraz duraklıyor ve maalesef lise de okuma durumu kesintiye uğruyor. “Yeraltında Bir Şehir” hikâye kitabı 7-12 yaş grubuna hitap ediyor. Bu kitapta öncelikli olarak öğrencilerin kendi çevresinde, ayaklarının altındaki topraklarda neler olduğunu öğrensinler istedim. Şu anda belki de dünyanın en

büyük yeraltı şehri doğduğum topraklarda bulunuyor. Civardaki köyler bir yana ilçemde birbirine bağlı 4 km alanı kapsayan devasa bir yeraltı şehri bulunuyor. Bunun çok küçük bir kısmı ziyarete açık. Bu sığınma ve barınma amaçlı yapılan ve birbirlerine tünellerle bağlantılı eski yerleşim yerinin hikâyesini çocukların öğrenmesi için kaleme aldım.

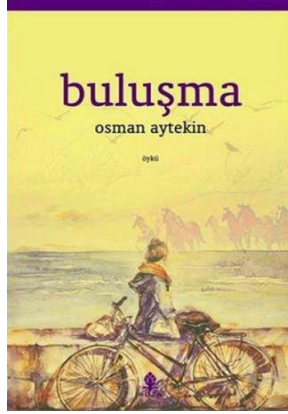
-Çocuk edebiyatının değerler eğitimi denilen yönünü nasıl ele alıyorsunuz? Çocuğa bilgi yerine değer aktarmak sizce doğru mu? Kendi değer ölçülerimizle gelecekte var olmak hayatın değişkenliği ve çetinliğinde nasıl mümkün olabilir buna nasıl yaklaşıyorsunuz?

Çocuklara herhangi bir fikri dayatmak yerine bilgi vermek en doğrusu ve bana da doğal olanı gibi geliyor. Bu bakımdan değerler eğitimi konusunda yönlendirici, dayatmacı bir kitap yazmak yerine bu alanlarda hikâyeler yazmak gerektiği düşüncesindeyim.

Bu amaçla sevgi, saygı, kardeşlik, vefa, dürüstlük, iyilik, yardımlaşma vs. konularında hikâyeler yazıyorum. Gazeteciliğin de içinde olduğum için bir gazeteci doğrudan haber vermelidir. Habere yorum katmak okuyucu veya izleyicileri güdülendirme anlamını gösterir. Değerler eğitimi de bu anlamda olmalıdır, diye düşünmekteyim.

-Sizden yazı isteyen bütün dergilerde yazıyorsunuz. Edebiyat hayatımızın her mahfili ile ilişki içindedir. Edebiyat ve sanat hayatımızın şimdiki durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Geleceği nasıl görüyorsunuz?

Türk edebiyatı bana göre verilen eserler açısından gittikçe güçleniyor. Sürekli yeni eserler ortaya çıkıyor, bu alanda çeşitlilik, zenginlik artıyor. Fakat edebiyatımızın değil ancak edebiyatçılarımızın sorunları var. Bir tekellilik, popülizm, yayıncıların

tahakkümü de göz ardı edilemez. Türk Edebiyatına hizmet açısından bakıldığında bunun da iki yanı bulunmaktadır. Birincisi üretkenler. Yani yazarlar, şairler, araştırmacılar diğer yanıysa metinlerin neşir hali. Ülkemizde yayınlanan kitaplar ve dergiler arasında da pek çok açıdan pek çok soru işaretleri barındırıyor. Edebiyatın bir de taşra ayağı var. Kendi kıt imkânlarıyla Türk Edebiyatının sesi soluğu olan yüzlerce dergi yayınlanıyor. Bu dergilerin çoğunluğu da amatör bir ruhla yollarına devam etmekte. Metropollerin gücü daha fazla olmasına, entelektüellerin daha fazla öne çıkmalarına rağmen yereldeki dergiler bu işi göğüslemeye çalışması Türk Edebiyatı açısından üzerinde düşünülmesi gereken konulardan biridir. Gelecek konusunda da dijital ortam, okuma alışkanlığının aşılması, basılı metinlerin gelecekte yerini e-kitaba bırakacak gibi endişeler de Türk Edebiyatında kuşukları artırsa da yine de insanların mürekkep kokulu basılı kâğıtlardan kolayca kopamayacaklarını varsayıyorum.

-Desen çalışmalarınız pek çok yayını süsledi. Desen çalışmalarınız nasıl gidiyor. Desen ve resim kültür sanat hayatımız içinde yer edinmiş midir? Size göre sanatların birbirini etkilemesi ve itici güç haline dönüşmesi için nelere ihtiyaç duyulur?

Yağlıboya kopuk yaşıyorum ama resimlerden değil. Desen çizmek vazgeçilmezlerim arasındadır. Duyguları en güzel aktarmanın farklı yolları vardır. Resim, müzik, tiyatro ve kitap yazmak gibi. Desen çizgilerinin kültür ve sanatla iç içe olduğunu rahatlıkla ifade edebiliriz. Ancak dergilerde altmış ila seksenli yıllarda desen çalışmaları daha çok yer almaktaydı. Günümüz dergilerinde desenlerin yayınlanması açısından bir kısırlık görülüyor. Bunun farklı nedenleri olabilir. Belki de bunu bir akım, bir moda gibi de değerlendirmek mümkündür. Resim alanında geçmiş yıllarda dergiler de alaylıların çizgileri daha çok yer alıyordu. Bugün ise resim bölümü mezunlarının sayıları hayli arttı, sanata karşı ilgi büyük ancak çalışmalar farklı alanlarda oluyor sanki. Resim sanatını ele alırsak ülkemiz de sanat eseri üretimi açısından ilgi gittikçe artıyor, güzel çalışmalar var. Fakat sanatçıya duyulan

aynı ilgiden söz edemeyiz. Ülkemizde sanatın ilerlemesi kültürel ve ekonomik gelişmeyle mümkün olabilir. Halkın da sanatı görmesi ve düşünmeye başlaması şarttır. Sanatlar kendi aralarında ilham ve güç almaktadırlar. Ancak bunun daha gerçekçi anlamda icra edilebilmesi, halka yansıtılması için devletin de sanatı ve sanatçıyı ihmal etmemesi gerekmektedir. Kültür ve sanat eğitimi üzerinde hassasiyetle durulmalıdır.

-Hikâyelerinizde bizim insanımızın sorunlarını hayallerini ümitlerini ve kaygılarını ele alıyorsunuz. Sanatı genel çerçevede yerellikten çıkarmadan anlatıyorsunuz. Bu tercihinizin sebebi nedir?

İster sanat olsun ister bir edebi metin olsun pergelin bir ayağı yerelden başlar. Yerelden başlayıp ulusala, ulusaldan da evrensele uzanmaktır aslo- lan. İnsan kendi köklerini, kendi kültürünü unutmadan sadece yöresine de bağlı kalmadan ancak yöresini de unutmadan genele uzanmalıdır. Büyük kentlere yıllar önce göçen edebiyatçılar ve sanatçılar ilk eserlerinde yerelden izler de taşımaktadırlar. Aradan geçen yıllar bazı sanatçı ve yazarların kendi topraklarına yabancılaşmaya başladıklarını da göstermiştir. Türk Edebiyatında ve Türk resminde bunun izleri açıkça görülmektedir. Son günlerde siyasete giren “yerel ve milli” sözü aslında tam da bu durumu tarif ediyor.

-Okurlarınızla ilişkisini yoğun olarak sürdüren bir kalemsiniz. Bu çerçevede değerlendirince akalemlere ve bütün yazı dünyamıza ne tür önerileriniz olur?

İnsan önce insan olmalıdır. Kendini geliştirmelidir. Kendisiyle barışık yaşamalıdır. Kendisine, ailesine, çevresine, topluma ve millete sorumluluğu ve görevleri olduğunu unutmamalıdır. Bu da ancak insanın çok okumasıyla, okudukça irdelemesiyle, sorgulamasıyla, küçük büyük ayrıntılara dikkat etmesiyle, sorumluluk almasıyla gerçekleşebilir. Duyarlılık için okumak her fert için elzemdir. Hasan Ali Yücel, “Yazı zekânın fotoğrafıdır” demiş, o zekâ, o yazıları okudukça kendine gelecektir. Bunun için de fikir ayırt etmeksizin, şartsız ve önyargısız, iyi ve güzel olmak için daima okumak olmalıdır!

YOLA ÇIKMIŞ ARIYORUM

Fatma DAĞLI

Rafların tozunu aldıktan sonra birkaç adım gerileyip şefkatle seyrediyorum onları. Yılların omuzlarına yüklediği ağırlığın altında ezilmemek için sırt sırta vermiş ayakta durmaya çalışıyorlar. Hüzün kokusu savruluyor sararmış yapraklarından. Aaah, benim kadim dostlarım...

Burası sığınağım. İki katlı ahşap bir yapı. Zemin kattaki iki odadan birini sahaf dükkânı, diğerini hat atölyesi olarak kullanıyorum. Ardıye olarak değerlendirdiğim bir de küçük bölme mevcut. Sundurmanın altında toprak rengi tekli koltuklar ve küçük sehpalardan oluşan bir de okuma alanı var. Üst kata ahşap döner merdivenle çıkılıyor.

“Merak ettiniz mi?” Gelin göstereyim...

Her adımı yüreğinizde hissederek;

“Ağır ağır çıkacaksınız bu merdivenlerden...”

Hayatın geçici, her şeyin boş olduğunu hatırlatıyor değil mi hicaz makamında gıcırdayan yıpranmış basamakları. Tıpkı dizlerim gibi. Burası oturma odası. Pencerelerinde ahşap oymalı dışa açılan vernikli panjurlar. Meltem esintisi perdelerimi dalgalandırıyor. Pencereimin önünde sallanan bir okuma koltuğu. Hemen yanı başında üstünde melisa çayı ve kaola kurabiyeler olan minik sehpa. Karşı duvara yaslanmış masif kitaplık yıllara meydan okurcasına dimdik ayakta. Elden çıkarmaya gönlümün elvermediği emektar kitaplarım nasıl da göz kırpyorlar görüyor musunuz?

“Efendim? Kilitli bölmeden gelen cılız sesleri mi merak ettiniz?”

İç geçirerek cevap veriyorum...

“Onlar; emr-i hak vaki olacağı zaman özgürlüklerine kavuşmak üzere bekleyen, acı tatlı anılarımı benimle paylaşan, gözyaşlarımı ve tebessümlemlerimi saklayan sırdaşlarımın fısıltıları.”

Dudaklarım belli belirsiz kıpırdanıyor

yeniden:

“Siz sesinizi duyurmaya çalışırken susmanın nasıl bir şey olduğunu bilir misiniz?”

Ruhumun derinliklerinden esen keder rüzgârlarıyla sarsılıyor bedenim. Yeşil kadife kaplı kanepeye bırakıyorum kendimi. Üşüyorum. Mihnet örtüsünü çekiyorum üzerime. Bir süre öylece kalakalıyorum. Derken ayaklarım da sıcacık bir ağırlık hissediyorum.

“Miyavv!”

“Oy, oy seni hiç unutmuyum? Gel bakalım Pisicik.” Titrek parmaklarım tüylerinin arasında gezinirken rehavet çöküyor üzerime...

“Gırr, gırrr, gırrrr.”

Sessizlik...

Hay Allah, içimiz geçmiş biraz. Haydi devam edelim...

Mutfaktan mis gibi bergamot kokusu savruluyor. Sağdaki küçük kapıya yöneliyorum. Beyaz dolaplar, beyaz tezgâh, beyaz dantel perdeler ve kırmızı-beyaz kareli örtülerle ne kadar sevimli değil mi? Ocakta bakır çaydanlığım kaynamakta...

“Bir bergamot çayı alır mıydınız?”

Burası da yatak odası. Mutfağın aksine loş. Bitmekte olan günü, gelmekte olan geceyi hatırlatır gibi bir hali var. Yastığımla göz göze geliyoruz. Gülümsüyorum. Gardırobun kapağındaki aynada beliren silütime takılıyor gözlerim. Üstümde beyaz pamuklu bir elbise. Saçlarım her zamanki gibi toplanmış. Artık kapatmaya gerek duymadığım aklar yıldız gibi parlıyor. Özgürüm alabildiğine. Olduğum gibiyim. Saçlarımdaki beyazlara, yüzümdeki çizgilere rağmen alabildiğine özgürüm. Gurup vakti yaklaşıyor. İçime yolculuk etme, kendimi dinleme zamanı gelmiş. Hasır çantamı alıyorum koluma, gümüş rengi babetlerimi giyiniyor ve bir de geniş kenarlı şapka takıyorum kafama.

Evden çıkar çıkmaz eski taş döşeli yolun karşısına geçip sahille buluşuyorum. Yılın bu vakitleri kimsecikler olmaz buralarda. Kumsal sessiz, alabildiğine sessiz. Ayakkabılarımı çıkarıp elime alıyorum. Yürüyorum yalın ayak, sular dalgalanıp eteklerimi ıslatıyor. Aldırmıyorum. Rüzgâr şiddetleniyor. Şapkamı uçurup denize düşürüyor. Yine aldırmıyorum. Uzaklaşıyor, bakın. Bir ileri, bir geri... Tıpkı hayat gibi. Gitmek isteyenlere güle güle demeyi öğrenmişim çoktan. Yine de bir hüzün kaplıyor içimi. İki damla yaş süzülürken yanaklarımdan, gözlerimi kapatıyorum, burnuma dolan yosun kokusu yerini egzoz dumanlarına bırakıyor ve kendimi bir gece vakti yalın ayak asfalt yollarda yürürken buluyorum.

Buraya nasıl geldiğimi bir an algılayamıyorum. Dilime pelesenk olmuş bir şarkı sözü zihnimi toparlamama yardımcı oluyor.

"Yola çıkmış arıyorum..."

Gözkapaklarım birbirine hasret kalalı beri her gece yollara düştüğümü hatırlıyorum. Şöyle huzur içinde başımı yastığımın şefkatli kucağına bıraktığım günleri geride bırakalı aylar, belki yıllar olmuş.

"Siz çaresizliğin ne demek olduğunu bilir misiniz? Unutmak isteyip de unutamamanın, gitmek isteyip de gidememenin ne demek olduğunu. Ya da gözleriniz tavana çivilenmiş yatarken, hayal kırıklarının taş olup nasıl boğazınıza çöktüğünü..."

İşte öyle bir gecenin koynundayım. Nefes alamıyorum. Tepeden tırnağa sıcak basıyor bedenimi, kalbimin atışlarını kulaklarımda hissediyorum. Soluğum iyice kesiliyor. Can havliyle hızlıca doğruluyorum. Terden sıırıslık olmuşum. Boynumu ve alnımı ellerimle kurulamaya çalışıyorum. Yok, yok ferahlayamıyorum. Üzerime bir ceket geçirip dışarı çıkıyorum. Etraf zifiri karanlık. Ve ben;

"Yola çıkmış arıyorum..."

Boş sokaklarda sessiz kuytularda aradığımı, çıplak ayaklarımdan dalgalandırdığı bir su birikintisinde buluyorum. Med cezirler arasında bir belirip bir kaybolan, hem tanıdık hem yabancı bu yüzü. Evet, aradığım bendim. Durdum. Yorgundum. Yol yorgunu. *Yola çıktıkları-*

nı, yolda bulduklarıyla değiştirenlerle yolculuk etmekten yorgun. Tutuyorum elimden, çıkarıyorum kendimi düştüğüm derinlerden.

"Özgürlüğün kanatları var mıdır?" Vardır ya...

Ben ve yalnızlığım yavaşça uzaklaşırken buralardan, başımı kendi omzuma koyuyorum.

"Uyuyabilsem" diyorum, "huzur içinde, bir anda, öylece..."

Geceyle gündüzün kavuştuğu anda gözkapaklarımı açıyorum. İşte buradayım. Ayaklarım kumlarla sarmaş dolaş. Tıpkı zaman ve mekân gibi... Gökyüzüyle denizin birleştiği ufka bakıyorum. Güneş denizle kucaklaşırken, hava kararmaya başlıyor. Ilık bir ürperti kaplıyor bedenimi, hafifliyorum. Huzur... Ve gözkapaklarım ağırlaşıyor yeniden.

SOLEDAD...

Alıp götürme beni,
Bırak kendi halime,
Yorgunum çok inan ki...

Artık tutma elimden,
Beni, bırak yalnızlık...
Kucağın öyle soğuk ki!

İzbelerde güvercin,
Vitrinler göz alır...
Gün akşama döner,
Bana,
Sarılmak kalır sana...

Kucağın öyle soğuk ki!

Selçuk ŞAMİL

TARÇINLI KURABİYE

Zehra AKKAYA

Ayağımı içeriye atar atmaz yoğun bir hastane kokusu karşıladı beni. Nereye geldiğimi bilmesem, gözlerimi kapayıp açtığımda, kendimi birçok kere yattığım bir hastane odasında bulabilirim. Belki de bu koku, burnuma yerleşmiş, her yerde bunu kokluyorumdur. Üzerimden bir türlü ayrılmayan hatıralar silsilesi; unutmak, ne büyük nimet bazen. Oysa güzel günleri ve mutlu olduğum zamanları, hiç yaşamamış gibi unutabiliyorum. Mesela, şimdi düşünüyorum da acaba, hayatımın en mutlu günü hangisiydi? Ya da öyle bir gün olmuş muydu? Hatırlamıyorum.

Bir gün sokakta yürürken veya bir bankta otururken, aniden bir kaplumbağa gelse ve arka iki ayağının, üstüne kalkıp yürümeye başlasa, böyle bir gün yaşadığım için mutlu olup,

onu daima hatırlar mıyım? Zil çalınca bir sabah, iki görevli gelip sizi dünyanın, herhangi bir yerindeki, herhangi bir ülkede prenses ilan ettik. Bundan sonra bir prenses gibi yaşayacaksınız, deseler mutlu olur muyum? Yoksa annem bana her prensesim, dediğinde zaten mutlu muyum? Bunu hatırlıyorum. Sahi neden hatırlamıyorum? En mutlu günümü, yoksa gerçekten hiç mutlu olmadım mı? Hastane kokusunun beni götürdüğü geçmişimden kurtulup bugüne dönmek istiyorum. Ama çabalarım bir işe yaramıyor gibi; karşımdaki görevlinin, anlattığı şeyleri duymuyorum. Birden bir başka koku geliyor burnuma, “Kurabiye mi kokuyor?” diye soruyorum. Görevli şaşırarak “Buyurun sizi bekliyoruz, lütfen içeri girin” diyor. Kurabiye kokusuna, beni tekrar dünyaya döndürdüğü için minnet duyarak odadan içeri giriyorum.

Odada hafif bir esinti var. Dışarıdaki akasya ağaçlarının, kokusunu içeri getiriyor. Ohh ne güzel koku, insana hayal kurduruyor. Kendimi, çocukluğumda piknik yaptığımız ormanda buluyorum. Babamın ağaçlara bağladığı hamakta oturmuş, ailemi seyrediyorum. Babam bize sırtını dönüp mangalın başına oturmuş, etleri pişiriyor. Annem masanın başında, getirdiği dolmaları börekleri açmış salata yapıyor. Annemin yanına gidip, koluna dokunarak “anne bakar mısın?” diyorum. Annem tam bana dönecekken, birden küçük kardeşim ağlıyor. Onunla ilgilenmek için yanımdan ayrılıyor. Tekrar hamağa dönüyorum, uzanarak ağaçları, gökyüzünü seyrediyorum. Yeşil ve mavinin uyumu üzerine yazılmış ve yazılacak bütün hikâyeleri düşünerek. Hafif hafif uyku bastırıyor. Birden ortalığı duman ve is kokusu kaplıyor. Gözümü açınca gene kendimi bu sıkıcı

Gözlerin

Dün sırlısıklam oldum
Bugün nezle
Yarın da buluşacağız
Eyvah
Sakın buluşmaya gelme
Sırma kirpiklerinin ortasına bakarsam
Yine olurum nezle

Kurtuluş ÇELEBİ

odada buluyorum. Karşımda oturan kadın, durmadan konuşuyor. Umarım önemli bir şey anlatmıyordur, çünkü dinlemiyorum.

Odaya şöyle bir göz gezdiriyorum, kadın camı kapatmış. İçeriye kadının sıkıcı parfüm kokusu doldurmuş. Öyle ki çok sevdiğim, tarçın kokusu bile parfümdeki diğer maddelerin yapaylığıyla karışmış, bana yediğim bir sütlaç ya da minik tarçınlı kurabiyelerin tadını bile hatırlatmıyor. Mecburen kadını dinlemek zorundayım. Karşımdaki koltukta, ayak ayak üzerine atmış oturuyor. Düz fön çekilmiş saçları, yanaklarının yarısını kapatacak şekilde sarkıp omzunda bitiyor. Gülkurusu ruju ve aynı renk ojeleri, üzerinde boğazlı bluzu ve dizinde biten ekose eteğiyle şık görünüyor. Acaba ayakkabısı nasıl, diye başımı eğip bakmak isterken birde ne görüyüm orta sehpanın üzerinde mis gibi kokan kurabiyeler duruyor. “Aa kurabiye!” deyip, bir tane almak için uzanıyorum. Kadın “Lütfen al, ben yaptım” derken, ben zaten birinciye yemiş ikinciye uzanıyorum. Tam ısıracakken, kadının bana takdir edilmek istermiş gibi baktığını görüp “güzel olmuş” diyorum. İkinci kurabiyeyi yerken aslında kokusunun tadından daha güzel olduğunu düşünüyorum. Çocukken, annemin yaptığı kurabiyeleri, yemeden önce uzun uzun kokladığımı hatırlıyorum. Elimdeki kurabiyeyi bir kere daha kokluyorum. Bir elimde süt bardağı, diğer elimde kurabiyeyle, çocukluğumda oturduğumuz evin mutfağındayım. Annem “Çocuğum; şunu içerde ye, zaten mutfak çok dar, daha yemek yapacağım” diyor. Kımıldamadığımı görünce “Hadi prensesim odaya” diye ekliyor. Ben oturma odasına gidiyorum. Biraz sonra, babam işten geliyor. Annem babama “Bıktım bu evin küçüklüğünden” diyor. Babam “Biliyorum çok küçük, hatta o kadar küçük ki neredeyse küçüklüğünden sırtımıza alıp kaplumbağa gibi taşıyacağız” diyor. “Sen dalga geç sadece” diyor annem, babam gülüyor.

Tekrar odaya göz gezdiriyorum. Kadının arka tarafındaki, masanın üzerindeki bir şişe dikkatimi çekiyor. Üzerinde lavanta resmi var. Tam “O lavanta kolonyası mı?” Diyecek oluyorum. Kadın birden “Evet seansımız bitti” diyor.

TEFEKKÜR

Tefekkür, tefekkür, acı hülasa,
Çarpıp suallerin dik alasına,
Kayıp düşmek kendi kafatasına,

Koşmak, koşmak, koşmak, yorulup kalmak,
Kendini kaybetmek, kendini bulmak.

Göklere takılı kalmak bir süre,
İnlemek, depreşmek kendi kendine,
Savrulan dumanlar, çatlayan küre,

Püsküren varsıllık, yutan dumanı,
Toplamak, katlamak, dürmek zamanı.

Kâhinin gözüne serilen örtü,
Bozulan kehanet, Kopan örüntü,
Kırılan ışıklar, giden görüntü,

Yürüyen yakınlar, duran sonsuzlar,
Görünmeyen yerden inen balyozlar.

Gerilen karanlık dört bir yanından,
Tomurmak, kıp kıp tam ortasından,
Patlayan şimşekler, kutsal ağrıdan,

Yırtılan perdeler, yine perdeler,
Sonluluk fikrini sona erteler.

İç içe doluluk, iç içe boşluk,
İç içe kaderler, varlık ve yokluk,
İç içe aygınlık, ulvi sarhoşluk,

Sonu tekrarlamak, kutsal ve derin,
İçinde yürümek, dönen çemberin...

Yüksel AKÇAYIR

BULUTTA DAĞ YÜREKLER

Mustafa IŞIK

-Feleğin tokadı acıdır, yememeye bakalım...

Gece de gündüz de zamanın un-ufak çakıl taşları. Madeni bir gürültünün hengâmesidir kulaklarımızın pasını alan, şaklayan kırbaç sesi gibi ensemizde geçmişin muhasebesi ve dil vermez yaralarımızdır sükûtun habercisi.

Unuttuk, sessizliğin nasıl bir ezgi olduğunu. Hayâ ettik birbirimize güzelliklerimizi anlatmayı. Doğayı, çiçeği, böceği; ele ele tutuşmayı, göz göze bakışmayı... Hasletlerimizi, inceliklerimizi yitirdik, kapıldık feleğin çarkının kırık dişleri arasına. Uğraşımız, un-ufak olmamaya idi, ama nafi-le!

-Ve hayat bize sunulmuş bir armağandı, kıyamadık yaşamaya.

Malum anlatıdır: Kanuni Sultan Süleyman, Şeyhülislam Ebussuud Efendi'den, manzum bir beyitle, Topkapı Sarayı'nın bahçesindeki meyve ağaçlarına zarar veren karıncaların yok edilmesi-nin dinen caiz olup olmadığını sorar. Beyit şöyledir:

*"Dırahta ger ziyan etse karınca
Günah var mıdır anı kırınca?"*

(Karınca ağaca zarar verir, onu kurutursa onu yok etmenin bir günahı var mıdır?)

Şairliği de bulunun Ebussuud Efendi, manzum soruya manzum bir cevap verir:

*"Yarın Hakkın divanına varınca,
Süleyman'dan hakkın alır karınca..."*

Ebussuud Efendi, cevaben ince nükteyle hakka, hakikate riâyet edilmesinin gerekliliğini, zaten farkında olan Sultan'a sadece bir kez daha hatırlatır.

Bugün en büyük özlemimiz işte böyle incelikleri bize hatırlatacak olan yöneticilerimizdir,

büyüklerimizdir, öğretmenlerimizdir, dünya hayatı yolculuğunda önderlerimizdir.

Her yeni sözümüz, hayır üzere tefekkür kalesine konulan bir tuğla gibi olmalıdır. Kelâmı diline dolandırmaya namzet er kişi, önce yüreğine hükmetmeli, nefsinin üstüne basarak yürümeyi öğrenmelidir; hâl bilmeli, hâlden anlamalıdır.

Haktan, hakikatten, hayattan, gelenekten beslenmeden yola çıkan kalem erbabının, menzile ulaşmadan, bir yol kıvrımında kıvrılıp kalacağını unutmamalıdır. Göçmen kuşlar misali, kaçırdığı katarı bir yıl daha beklemeye mecbur kalır o vakit. Savaş ortasında mermisi biten asker gibi ya menziline sinip kurşun vınlamalarıyla yüreğindeki canhıraş sese yârenlik edecektir veya düşman kurşunlarına göğsünü siper etmeye mecbur kalacaktır.

Çünkü başkasının ağaca çıkardığı kişi ağaçta kalmaya mahkûmdur. İllâki ineeğim derse o zaman da düşüp yaralanmayı göze almalıdır.

Kişi kendisinin olmayanı ne kadar hayra verse de, asla cömertliğin gerçek mertebesine ulaşamayacaktır. Çünkü insan bazen başkasının elindeki mumla kendi mumunu tutuşturduğu zaman, ortaya çıkan ışığı kendine sanır. Kendisini bile karanlıktan kurtarmaya yetmeyen ışığın acı ne hadde ki başkalarına yarasın.

Bunun için de yüreğimizi bulutlara dağ yapmamız gerekir çoğu zaman, deniz gibi yağmur damlalarına kucak açmalı... Unutulmamalıdır ki her şey bedel ister, hayatta! Bedeli ödenmelidir yaşanmışlıkların. Ve elbet bir gün, bize bahşedilen o muhteşem sonsuzluk içerisindeki tüm ya-

şanmışlıkların faturasını ödememiz gerekir.

Ama şu gerçeğimizdir ki çok basit yaşıyoruz bu koca hayatı. Hiç tokat yemeden, kırılmaya uğramadan, sıradan bir yaşamla aldığımız rutin nefesle, hoş bir seda bırakabilir miyiz? Bunun içindir ki çokça inişli çıkışlı olmalı yaşıtımız. Çok ciddi problemlerimiz olmalı, uykularımızı kaçıran.

Mesela, felekle nefes nefese bir kavgamız olmalı, yoksa rüyada gördüğümüz sadece rüyada kalmaya mecburdur.

Tek başına da kalsak karanlıkta, kalabalıkta ve en yorgun hâlimizle eğer haklı olduğumuzu biliyorsak, yine de büyük bir kavgaya hazır olmalıyız her daim.

Dünyayı dünyada bırakıp gitmek lazım geldiğinde ise yükümüze yük etmeden faniliğimizi, biraz düşle biraz gerçekle ve bolca merhametle doldurmuş olmalıyız heybemizi.

Kendimize iyilik istemeliyiz daima ki en büyük iyiliğimiz de yanılığardan kurtulma talebimiz olsun. Ve her şeye rağmen giderken gözlerimiz açık olmamalı.

Hediye edilmiş kitap olan ömrümüzü en güzel şekliyle hatmedip, rafa bırakarak gitmeliyiz buradan. Bizden sonra gelenler için bir anlamı olmalı o kitabın. Okudukları zaman yüreğimizin rengiyle renklenmeli okuyanlar.

Mesela yaşamımızı arındıran, kaygıları eriten, çocukların yarım kalan oyunlarını tamamlayan, kadınların gerçekleştirmemiş düşlerini gerçekleştiren. Ve feleğin ayak izlerini yağmur damlalarıyla silen... Hayat tadında bir kitap okumalı okuyan.

Her okuduğunda yeniden başa sarıp bir sonraki bitişi merakla beklemeyi bilmeli insan.

-Bulutta dağ bir yüreği hep ankalara ısmarlama ey gönlümün erişmediği sonsuzluk!

AMOK KOŞUCUSU

Selin Meriç ÜNAL

Kitap adı: Amok Koşucusu

Yazar: Stefan Zweig

Çeviri: Nafer Ermiş

Yayınevi: İş Bankası Kültür Yayınları / Modern Klasikler Dizisi

Sayfa: 60

Baskı: 2016

Tür: Roman

Amok, Malezya ve Filipinler de görülen hedefi hedefsizlik olan bir hastalıktır. Bu hastalığa yakalanan kişi çılgın bir biçimde koşmaya başlar ve önüne gelen her şeyi herkesi yok eder. Ağzından köpükler saçılarak, oldukça hızlı ve amaçsızca koşar. Birileri onu öldürene kadar bu koşu devam eder. Bir nevi cinnet hali de diyebiliriz. Bu yüzden o şehrin insanları Amok hastalarına, Amok Koşucusu adını verirler. Stefan'ın bir solukta okuyup bitireceğiniz, zamanı elinizden alan bu eseri ile psikolojik analizlere, sürpriz sonlara, trajik olaylara tanıklık edeceksiniz. İlk analiz ise iyilik yapmanın görev olup olmadığını sorgulatıp, insanın zorunlu olduğu sorumluluklarına değinip şöyle bir geriye yaslanıp düşünmenizi sağlıyor.

Kitap, gemide yolculuk yapan birinin yaşadıklarını anlatmasıyla bizlere aktarılıyor. Geminin yolcu kabininden sıkılan bir yolcu yıldızları izlemek için geminin sessiz ve تنها bir yerini keşfederek gökyüzünü izlemenin keyfini sürmektedir. Fakat orada yalnız olmadığını fark eder. Korkunç yüze sahip bir adam da onunla birlikte büyüleyici manzarayı izlemektedir. Bu korkunç yüzlü adam doktordan başkası değildir. O gece daha önce hiç tanımadığı bu yabancıyla derin bir sohbete dalarak içinde kalan sırlarını ona anlatır.

Doktorun, mesleğine ve kendine dair hedefleri, hayalleri varken hayat onu bu amaçlardan uzaklaştırarak çok farklı bir noktaya getirmiştir. Küçük bir kasaba da doktorluk yaparken bir kadın hastası ona muayene olmaya gelir. Zengin, asil ve oldukça tanınan bir kadındır.

Doktora kocasından olmayan bir bebeği taşıdığını ve bu gebeliği kimse duymadan sonlandırmasını ister. Yasal olmadığı için bu işlemi gerçekleştirilmeyi kabul etmese de asıl sebep kadının gururlu oluşu ve kendinden oldukça emin konuşmasıdır. Kadın çok dil döker fakat doktor kesin bir şekilde reddeder. Odadan çıkarken doktora sert bir şekilde çıkışan kadın kendi başının çaresine bakacağını ona ihtiyacı olmadığını belirterek gider.

Doktor o an hayatında ilk defa bir kadına karşı içinde adını bilmediği duygular besler. Yardım etmediği için çok pişman olur ve kadını aramaya başlar. Günlerce kadını arar ve bulmaya çalışırken onun diğer kadınlardan çok farklı olduğunu düşünür. En nihayetinde ondan haber alır ve şehir dışında olduğunu öğrenir. Hemen yanına gider ona ne kadar pişman olduğunu ve yardım etmek istediğini söyler. Bu bebekten kurtulması için elinden gelen her şeyi yapacağına dair söz verir. Çünkü doktor o gururlu ve asil kadına âşık olmuştur. Fakat kadın, doktora güvenmez ve sırrının duyulacağından endişelenir.

Doktor onun güvenini kazanmak için çabalamaktan bir an olsun vazgeçmez. Kadının her an yanında olabilmek için tayinini ister. Yanında olursa daha iyi koruyacağını düşünür. Sırrını sonsuza kadar saklayacağına inandırmaya çalışır. Fakat güveni bir kez kırılan kadın ucuz ve hijyenik olmayan şartlarda gebeliğini sonlandırır. Böylesine kötü bir ortamda enfeksiyon kapan kadın çok fazla kan kaybeder. Doktor haberi alır almaz yanına koşar ve kadın çok hasta bir şekilde yatmaktadır. Doktorun kulağına sırrını sonsuza kadar saklamasını ve kimsenin öğrenmemesi

için elinden geleni yapmasını ister. Gözlerini kapatır ve hayata veda eder. Kadının kocası bu ani ve esrarengiz ölümden şüphelenir çok geçmeden otopsi için cesedi Avrupa'ya yollamaya karar verir. Doktor ise bu sırrın açığa çıkmaması için söz verdiği kadına son görevini yapmak ister. Meslek hayatını her şeyini geride bırakır ve o gemiye biner. Cesedi kaçırp otopsiye girmesini engellemektir amacı.

Bütün hayatı pahasına çılgınca bir kadının peşinden koşar. Bu yaptıklarından dolayı kendisini Amok koşucusuna benzetir. Tüm gece güvertede bir yabancıya bunları anlatır ve gemide kısa sürede duyulur. Çok geçmeden bir tabut ve tabutu kaçırmaya çalışan kişinin denizin dibine çakıldığı haberi gelir. Şüphesiz ki tabuttaki ceset kadın onu kaçırmaya çalışan kişi de doktordan başkası değildir.

Derin bir pişmanlık yaşıyorsanız kendinizi affettirebilmek hatta kendi kendinizi affedebilmek için neleri göze alırdınız? Ama daha önemlisi bir Amok koşucusu olur muydunuz?

Altını çizdiğim çok özel satırları da sizinle paylaşmak istiyorum. Şimdi den keyifli okumalar.

“Genç olduğunuzda her zaman ateş ve ölümün bir başkasını bulacağını ve sizi es geçeceğine inanırsınız.”

“İnsan her şeyini kaybettiğinde, elinde kalan son şey için umutsuzca savaşır.”

“İnsan hakları arasında kimsenin elinden alamayacağı bir hak vardır; ‘yardım eden biri’ olmadan insanın ne zaman, nerede ve nasıl isterse nalları dikeceği hakkı.”

A•KALEMLER

Şiir Vakti Dergisinin aylık ekidir.
Sahibi: Sevilay Tunçbilek
G.Y.Yönetmeni: Selim Tunçbilek
Y.İşleri Müd.: Mehmet Tunçbilek

Posta Çeki Hesap No: 05640490

Yazı Kurulu

Mustafa Yılmaz - Fatma Dağlı
Emine Çoban - Melike Çelik
Z. Meral Konşuk İvecan

akalemlerdersisi@gmail.com

Abone: www.akalemler.com

satış: www.kitap-evi.com

Baskı : Geçit Ofset Matbaacılık

Abone Bedeli: 60TL. Kurum:100TL

Her ayın birinde abonedeviz.

